

Comparing Married Students' Personality Traits and Attitudes Toward Choosing a Spouse with and without a Relationship Premarital

Authors

Lida Rostami¹, Mahmoud Goudarzi^{2*}

1. Master of Clinical Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran.

2. Associate Professor, Family Counseling Department, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran. (Corresponding Author).

Abstract

Receive Date:
02/08/2021

Accept Date:
19/02/2022

Introductoin: This study aims to compare personality traits and attitudes toward choosing a spouse with and without a relationship before marriage.

Method: The current research was descriptive and comparative. The research population included all married students between 20-40 years old in the year (2018-2019) at Kermanshah Azad University. A total of 80 students (40 having a relationship and 40 not having a premarital relationship) were selected as the research sample using the purposive sampling method. Neo's (1992) Personality Questionnaire and Larson's (1993) Attitude Towards Choice Questionnaire were used to collect data. Research hypotheses were analyzed based on multivariate analysis of variance by spss24 software.

Results: The results indicated that there is a significant difference between the subscales of personality traits, new experiences, and conscientiousness, as well as experience-oriented factors and good faith as the way of looking for a spouse in married couples with and without a relationship before marriage ($P \geq 0.05$). In fact, people who do not have a relationship before marriage consider marriage, not a sexual relationship and producing children, but also to creating a perfectionist life with love and empathy.

Discussion and Conclusion: Based on the findings, it can be concluded that psychologists and counselors in premarital counseling processes should pay attention to the personality traits of people and their attitudes toward marriage.

Keywords

Premarital Relationship, Attitudes Toward Choosing a Spouse, Married People, Personality Traits.

Corresponding Author's E-mail

mg.sauc@gmail.com

مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و نحوه نگرش به انتخاب همسر در دانشجویان متأهل دارای رابطه و فاقد رابطه قبل از ازدواج

نویسندگان

لیدا رستمی^۱، محمود گودرزی^{۲*}

۱. کارشناس ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

۲. دانشیار مشاوره خانواده، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

چکیده

مقدمه: هدف از انجام پژوهش حاضر مقایسه ویژگی‌های شخصیت و نحوه نگرش به انتخاب همسر در دانشجویان متأهل دارای رابطه و فاقد رابطه قبل از ازدواج است.

روش: روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی علی مقایسه‌ای بود. جامعه پژوهش شامل کلیه دانشجویان متأهل بین ۲۰-۴۰ سال در سال (۱۳۹۷-۹۸) دانشگاه آزاد واحد کرمانشاه بود. با توجه به نوع پژوهش که از نوع علی مقایسه‌ای بود و حجم نمونه حداقل ۳۰ نفر در هر دو گروه توصیه می‌شود، گروه نمونه تعداد ۸۰ نفر از دانشجویان (۴۰ نفر دارای رابطه و ۴۰ نفر فاقد رابطه قبل از ازدواج) با روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند و در دو گروه گمارده شدند. جهت گردآوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های شخصیتی نئو (۱۹۹۲) و پرسشنامه نگرش به نحوه انتخاب همسر لارسون (۱۹۹۳) استفاده شد. فرضیه‌های پژوهش بر اساس تحلیل واریانس چند متغیره توسط نرم افزار spss24 مورد بررسی قرار گرفتند.

نتایج: نتایج حاکی از تفاوت معناداری میان خرده مقیاس‌های ویژگی‌های شخصیتی، تجارب تازه و وظیفه‌شناسی، همچنین عامل‌های تجربه محوری و خوش باوری، نحوه نگرش به انتخاب همسر در متأهلین دارای رابطه و فاقد رابطه قبل از ازدواج بود ($P \leq 0/05$). در واقع افراد فاقد رابطه قبل از ازدواج، ازدواج را نه فقط به عنوان یک رابطه جنسی و تولید فرزند بلکه از آن برای بوجود آوردن یک زندگی کمال‌گرا توأم با عشق و همدلی بهره می‌برند.

بحث و نتیجه‌گیری: بر مبنای یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت روانشناسان و مشاوران در فرایندهای مشاوره‌ی قبل از ازدواج باید به ویژگی‌های شخصیتی افراد، نحوه نگرش آنان نسبت به ازدواج توجه داشته باشند.

تاریخ دریافت:

۱۴۰۰/۰۵/۱۱

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۰/۱۱/۳۰

کلیدواژه‌ها

رابطه قبل از ازدواج، دانشجوی، نگرش به انتخاب همسر، ویژگی‌های شخصیت

نشانی پست الکترونیکی
نویسنده مسئول

Mg.sauc@gmail.com

این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول است.

مقدمه

دیگران دارند. افراد روان‌رنجور افرادی هستند که دارای احساسات منفی بالایی می‌باشند و در روابط خود با دیگران مضطرب و متزلزل هستند. این افراد روابط را گاهی بی‌دلیل و یا به صورت ناسازگار رها می‌کنند و توانایی برقراری ارتباط مؤثر با دیگران را ندارند. وظیفه شناسان، افرادی مسئولیت‌پذیر، متمرکز و سازمان‌یافته هستند و در مقابل انتخاب و روابط خود با دیگران احساس مسئولیت می‌کنند. افراد سازگار و یا توافق-جویان، افرادی متفکر، مهربان و همواره حامی می‌باشند. و در نهایت افراد دارای ویژگی گشودگی نسبت به تجربه، افرادی مبتکر و خلاق می‌باشند [۱۳ و ۱۴]. به طور کلی می‌توان درباره شخصیت و ویژگی‌های شخصیتی در افراد بیان کرد که، شخصیت، مجموعه‌ای از صفات و یا گرایش‌هایی است که سبب بروز تفاوت‌های فردی در رفتار، ثبات رفتار در طول زمان و تداوم رفتار در موقعیت‌های گوناگون می‌شود [۱۵]. ویژگی‌های شخصیتی، صفت‌های پایدار هستند که از موقعیتی به موقعیت دیگر تغییرات زیادی نمی‌کنند. این ویژگی‌ها گرایش‌های باثبات و بادوام پاسخ‌دهی به شیوه یکسان به محرک‌های مختلف محیطی می‌باشند و بر اساس آنها می‌توان رفتار فرد را در موقعیت‌های مختلف پیش‌بینی کرد [۱۶]. با توجه به آنچه گفته شد و نیز نقش برجسته ویژگی‌های شخصیت در تشکیل و حفظ روابط می‌توان گفت، افراد با ویژگی‌های شخصیتی مختلف در ایجاد نوع رابطه با جنس مخالف به گونه متفاوتی عمل می‌کنند. در واقع هر فرد با توجه به ویژگی‌های شخصیتی منحصر به فرد خود رابطه خاصی را شکل می‌دهد و دوام و یا رها کردن آن رابطه با توجه به نوع شخصیتی افراد تعیین می‌شود [۱۷، ۱۸، ۱۹ و ۲۰]. لذا ویژگی‌های شخصیتی مختلف به گونه‌های متفاوت می‌توانند بر نحوه ارتباط فرد با جنس مخالف نیز اثرگذار باشند [۲۱ و ۲۲]. از جمله ویژگی‌های شخصیتی که بر رابطه با جنس مخالف قبل از ازدواج می‌تواند تأثیر گذار باشد می‌توان به عدم اعتماد بنفس و ناتوانی در مهارت نه گفتن، برون‌گرایی، هیجان‌خواهی و تنوع طلبی (تجربه محوری)، دیده شدن و نشان دادن برتری خود را نام برد، که همه این موارد به شکل معناداری بر گرایش افراد به برقراری رابطه با جنس مخالف مؤثر می‌باشند [۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶ و ۲۷]. همچنین پژوهش‌ها نشان داده‌اند، افراد توافق‌پذیر به سادگی به دیگران اعتماد کرده و از سادگی روانشناختی بالایی برخوردارند و به راحتی وارد رابطه با افراد مختلف از جمله جنس

خانواده یکی از مهمترین نظام‌های اجتماعی است که بر مبنای ازدواج شکل گرفته است؛ بر همین اساس برقراری روابط نزدیک و حفظ پیوند عاطفی به عنوان یک نیاز بنیادی و اساسی برای انسان می‌باشد [۱]. در این راستا ازدواج صمیمی‌ترین نوع رابطه در پاسخ به همه نیازهای انسان از جنبه‌های مختلف مادی و معنوی می‌باشد و یکی از مراحل تکامل انسان [۲] به حساب می‌آید. یکی از مسائلی که در حیطه ازدواج در جوامع سنتی و بافت فرهنگی کشور ما مورد بحث و چالش فراوان است ارتباط با جنس مخالف دختر و پسر قبل از ازدواج است [۳]. تحقیقات متعددی در کشورهای مختلف در رابطه با برقراری رابطه با جنس مخالف صورت گرفته است که همه این تحقیقات، عوامل مختلف فردی و اجتماعی را زمینه‌ساز چنین روابطی می‌دانند. عواملی همچون جنس، سن، عزت‌نفس، خودبستگی و مهارت تصمیم‌گیری و بحث کردن [۴ و ۵] و عوامل خانوادگی مانند روابط میان فردی و خانواده و جو عاطفی خانواده و عوامل اجتماعی مانند فرهنگ و جامعه در این امر مؤثر هستند [۶ و ۷]. به طور کلی می‌توان گفت، از جمله عواملی که با رابطه با جنس مخالف و نوع رابطه در ارتباط است، می‌توان به ویژگی‌های شخصیتی افراد اشاره کرد. صفات شخصیت‌اولین راهنمای تشخیص وضعیت شناختی و عاطفی افراد می‌باشند و بر نقش‌های عاطفی-اجتماعی و رفتارهای بین فردی افراد تأثیر گذار هستند [۸]. شخصیت‌سازمانی پویا درون فرد متشکل از سیستم‌های روانی - جسمانی است، که رفتار و افکار مشخصه او را تعیین می‌کنند. ویژگی‌های شخصیت همچنین بر رفتار، افکار و انگیزه‌های فرد در موقعیت‌های مختلف نیز تأثیرگذار است [۹]. در واقع شخصیت نشان‌دهنده ویژگی‌های فردی می‌باشد که الگوی رفتاری ثابت افراد را به نمایش می‌گذارد [۱۰]. هاتسون و هاتس بیان کردند که شخصیت از لحاظ روانشناختی به برقراری رابطه پایدار با دیگران کمک نموده و پیش‌بینی‌کننده موفقیت یا عدم موفقیت برقراری یک رابطه می‌باشد [۱۱]. یکی از معتبرترین رویکردهای اندازه‌گیری صفات شخصیت، مدل پنج عامل بزرگ شخصیت^۲ می‌باشد. پنج بعد اصلی شخصیت در این مدل شامل برون‌گرایی^۳، توافق‌جویی^۴، وظیفه‌شناسی^۵، روان‌رنجورخویی^۶ و گشودگی است [۱۲]. در این طبقه‌بندی، برون‌گرایان افرادی اجتماعی، سرزنده و پر جنب‌وجوش هستند و تمایل بیشتری به برقراری روابط با

⁵ Duty⁶ Neuroticism⁷ Openness¹ Personality traits² Model five major personality factors³ Extraversion⁴ Agreeableness

می‌توانند تأثیرگذار باشد، دید روشنی به درمان گران و مشاوران برای راهنمایی جوانان قبل از ازدواج خواهد داد [۳۲].

همزمان با تحولات ساختاری جوامع و توسعه اجتماعی تغییرات و دگرگونی‌های نگرشی و ارزشی محسوسی نیز در ابعاد و عناصر خانواده و ازدواج صورت گرفته است [۳۵]. بر اساس مطالعات و پژوهش‌ها، بین رابطه قبل از ازدواج با باورها و نگرش‌های جوانان و دانشجویان بر تداوم و تمایل به ازدواج رابطه وجود دارد [۳۶ و ۳۷]. که از جمله این موارد می‌توان به این امر اشاره کرد که، هرچه جوانان قبل از ازدواج روابط بیشتری با جنس مخالف داشته باشند به همان نسبت تمایل آنان در به تأخیر انداختن ازدواج و مجرد قطعی افزایش خواهد یافت [۲۳ و ۲۷]. همچنین بر اساس همین ارتباطی که بین روابط قبل از ازدواج با نوع نگرش به ازدواج وجود دارد، در جامعه مشکلاتی مانند افزایش فاصله بین بلوغ و ازدواج و افزایش سن ازدواج نیز به وجود خواهد آمد [۳۵ و ۳۸]. نتایج برخی از مطالعات نشان دادند که با وجود پذیرفته شدن روابط پیش از ازدواج در برخی از جوامع، همچنان روابط پیش از ازدواج با سطوح پایینی از رضایت زناشویی در زندگی آینده و ایجاد مشکلات زناشویی مرتبط می‌باشد و نگرش جوانان به ازدواج را تحت تأثیر قرار خواهد داد [۳۹ و ۴۰ و ۴۱ و ۴۲].

با توجه به اینکه جامعه ایران تا حدودی سنتی و وابسته به فرهنگ و سنت است، رابطه قبل از ازدواج در بسیاری از خانواده‌ها پذیرفتنی نیست و همین عامل موجب می‌شود که این روابط اکثراً به شکل پنهانی صورت گیرند؛ و این عامل موجب افزایش آسیب‌های این رابطه‌ها می‌شود که شیوع و افزایش آن می‌تواند به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر استحکام نهاد خانواده در آینده نیز اثرگذار باشد و این امر بیش از پیش ضرورت بررسی دقیق‌تر نگرش‌های جوانان نسبت به این موضوع را آشکار می‌کند [۳۵]. در نهایت با توجه به مطالبی که مورد بحث و بررسی قرار گرفت پژوهش حاضر درصدد پاسخ به این پرسش است که، آیا بین ویژگی‌های شخصیتی و نحوه نگرش به انتخاب همسر در دانشجویان متأهل دارای رابطه و فاقد رابطه قبل از ازدواج تفاوت وجود دارد؟ و درواقع کدام یک از مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیتی بین دو گروه دارای رابطه و فاقد رابطه قبل از ازدواج متفاوت می‌باشند. و به نحوی می‌توان بیان داشت کدام ویژگی شخصیتی در گرایش جوانان بر برقراری رابطه با جنس مخالف قبل از ازدواج تأثیرگذار است؟ و همچنین بین کدام یک از عامل‌های نگرش به انتخاب همسر در دو گروه دارای رابطه قبل از ازدواج و فاقد رابطه قبل از ازدواج تفاوت

مخالف می‌شوند (مک کری و کاستا، ۱۹۹۰؛ به نقل از [۲۱]). افراد دارای ویژگی شخصیتی روان رنجوری هم به واسطه تجربه هیجانات منفی چون، افسردگی، ترس، غم و ... به سمت رفتارهای پر خطر از جمله الکل، سیگار و همچنین ارتباط با جنس مخالف کشیده می‌شوند، تا بدان طریق علائم روان رنجورخویی خود را کاهش دهند [۲۸]. افراد دارای گشودگی به تجربه نیز زندگی سرشار از تجربه دارند، کنجکاو و خلاق هستند و این صفات کنجکاو و حساسیت هیجانی آنها دلیل خوبی برای جذب شدن به سمت رفتارهای جنسی پرخطر و داشتن رابطه با جنس مخالف می‌باشد [۲۱، ۲۹، ۳۰، ۳۱ و ۲۷]. همه این ویژگی‌های شخصیتی به گونه متفاوت می‌توانند بر نحوه ارتباط افراد با جنس مخالف تأثیرگذار باشند، و در نتیجه می‌توانند عواملی مهم و تأثیرگذار در زندگی خانوادگی و همچنین نگرش افراد به ازدواج بحساب آیند.

یکی از عوامل دیگری که می‌تواند در ایجاد رابطه با جنس مخالف قبل از ازدواج تأثیرگذار باشد مؤلفه نگرش به ازدواج است. نگرش‌ها و ایده‌آل‌های فرهنگی نشان‌دهنده‌ی نقشه میان-ذهنی جمعی و مشترکی است که آنچه خوب و اخلاقی است را تعریف می‌کنند؛ اهداف و ابزارهای مطلوب را تعیین می‌کنند؛ روابط و نقش‌های مناسب را مشخص می‌کنند و نهایتاً رفتارها و تصمیم‌گیری‌ها را جهت داده و هدایت می‌کنند [۳۲]. در واقع یکی از علت‌های شیوع بالای طلاق و نارضایتی در زندگی زناشویی در جامعه وجود نگرش‌ها و باورهای غیر منطقی در مورد ازدواج است (کراسبی، ۱۹۸۵؛ به نقل از [۳۳]). افراد با یکسری نگرش‌ها و باورهای محدود کننده کلیشه‌ای دست به انتخاب می‌زنند، اما بعد از شروع زندگی آنچه انتظار داشته‌اند را دریافت نمی‌کنند و از انتخاب خود مأیوس می‌شوند، که این نگرش‌ها و باورهای محدود کننده چهار دسته هستند: ۱. محدود کردن انتخاب‌های فرد بر اساس اینکه با چه کسی و چه زمانی ازدواج کند، ۲. تقویت کردن باور به تلاش بیش از حد یا بسیار کم برای یافتن همسر مناسب، ۳. عدم توجه عمیق در مورد ضعف‌ها و قدرت‌های درون فردی و عوامل شخصیتی مؤثر بر زندگی زناشویی و ۴. باور به دائمی بودن مشکلات مربوط به انتخاب همسر و عدم وجود راه حل‌هایی مناسب و سازنده [۳۴]. در واقع این باورها بر رفتار و احساسات تأثیر می‌گذارند و پاسخ‌های افراد را در موقعیت‌ها هدایت می‌کنند که خود بر میزان رضایت افراد از زندگی و دامنه ارتباطاتشان اثرگذار است. بنابراین آگاهی از میزان رواج این باورها در میان زنان و مردان مجرد، به عنوان باورهایی که ممکن است مشکل ساز باشند و بر نحوه و میزان ارتباط دختر و پسر قبل از ازدواج

است. شیوه نمره‌گذاری این پرسشنامه از نوع طیف لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً موافقم=۱ تا کاملاً مخالفم=۵) می‌باشد. کاستا و مک‌کری (۱۹۹۲)، ضریب آلفای کرونباخ را برای مؤلفه‌های این پرسشنامه بین ۰/۶۸ تا ۰/۸۶ گزارش کردند.

در هنجاریابی آزمون NEO که در ایران بر روی ۲۰۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه‌های تبریز، شیراز و دانشگاه‌های علوم پزشکی این دو شهر به عنوان گروه نمونه انجام گرفت ضریب همبستگی ۵ بعد اصلی بین ۰/۵۶ تا ۰/۸۷ گزارش شد [۴۳]، و ضریب آلفای کرونباخ در این مطالعه برای هر یک از عوامل اصلی روان‌آزردگی خوبی، برون‌گرایی، توافق‌پذیری، گشودگی و باوجدان بودن به ترتیب ۰/۸۶، ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۶۸ و ۰/۸۷ گزارش شد. در پژوهش حاضر نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ پایایی پرسشنامه مورد آزمون قرار گرفت و پایایی مؤلفه‌های روان‌آزردگی خوبی، برون‌گرایی، توافق‌پذیری، گشودگی و باوجدان بودن به ترتیب ۰/۸۴، ۰/۷۸، ۰/۶۸، ۰/۷۱ و ۰/۸۲ به دست آمده است. جهت بررسی روایی محتوایی این فرم از همبستگی بین دو فرم گزارش شخصی (S) و فرم ارزیابی مشاهده گر (R)، استفاده شد، که حداکثر همبستگی به میزان ۰/۶۶ در عامل برون‌گرایی و حداقل آن به میزان ۰/۴۵ در عامل سازگاری بود [۴۲].

۲ پرسشنامه نگرش به نحوه انتخاب همسر: این پرسشنامه توسط لارسون^۲ (۱۹۹۲) تدوین شد. پرسشنامه مذکور حاوی ۳۲ سؤال و ۷ عامل بوده است. مبنای نظری پرسشنامه عقاید محدودکننده در مورد انتخاب همسر است. شیوه نمره‌گذاری این پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۷ درجه‌ای (به شدت موافقم=۷ تا به شدت مخالفم=۱) نمره‌گذاری شده است. در پژوهش کوب و همکاران (۲۰۰۳) پایایی پرسشنامه بر اساس ضریب آلفای کرونباخ بین ۰/۸۸ تا ۰/۶۷ برای مؤلفه‌ها تعیین شد. این پرسشنامه را در ایران فرح‌بخش و مصری‌پور (۲۰۰۵) ترجمه و هنجاریابی نمودند و پایایی پرسشنامه را به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۰ و روش بازآزمایی ۰/۷۲ گزارش کردند، روایی آن از طریق روایی واگرا در سطح ۰/۹۹ گزارش شده است. [۴۹].

وجود دارد؟ تا بدین طریق اگر در باورها و ویژگی‌های شخصیتی مشکلی وجود دارد شناسایی شده و از اطلاعات بدست آمده در طراحی‌های آموزشی در سطح کلان و مشاوره‌های قبل از ازدواج استفاده شود. و همچنین بدلیل کمبود پژوهش در این حوزه پرداختن به چنین پژوهش‌هایی می‌تواند راهنمایی برای پژوهش‌های در این زمینه باشد.

روش

نوع پژوهش

پژوهش حاضر از نوع مطالعات توصیفی بود که در چارچوب یک طرح علی مقایسه‌ای انجام گرفت.

آزمودنی

الف) جامعه آماری: جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمانشاه در سال ۱۳۹۸-۱۳۹۷ بودند.

ب) نمونه پژوهش

با توجه به نوع پژوهش که از نوع علی مقایسه‌ای بوده و حجم نمونه حداقل ۳۰ نفر در هر دو گروه توصیه می‌شود [۵۱]. با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند تعداد ۸۰ نفر از دانشجویان (۴۰ نفر دارای رابطه قبل از ازدواج و ۴۰ نفر فاقد رابطه قبل از ازدواج) به عنوان نمونه پژوهش، که افراد دو گروه نمونه بر اساس مصاحبه‌های شخصی که پژوهشگر با آزمودنی‌ها درباره داشتن یا نداشتن رابطه قبل از ازدواج به عمل آورد انتخاب شدند. ملاک ورود به پژوهش نیز عبارت بود از: داشتن شرایط سنی ۲۰ تا ۴۰ سال، تأهل و رضایت برای شرکت در پژوهش و ملاک خروج از پژوهش نیز عدم رضایت از ادامه همکاری در پژوهش بود.

ابزارهای پژوهش

۱) پرسشنامه شخصیتی نئو (NEO-FFI): نسخه اصلی این پرسشنامه توسط مک‌کری و کاستا (۱۹۹۲) طراحی شده و دارای ۶۰ گویه است. این پرسشنامه دارای پنج زیرمؤلفه است که عبارتند از: روان‌رنجوری (گویه‌های ۱، ۶، ۱۱، ۱۶، ۲۱، ۲۶، ۳۱، ۳۶، ۴۱، ۴۶، ۵۱ و ۵۶)، برون‌گرایی (گویه‌های ۲، ۷، ۱۲، ۱۷، ۲۲، ۲۷، ۳۲، ۳۷، ۴۲، ۴۷، ۵۲ و ۵۷)، تجربه‌پذیری (گویه‌های ۳، ۸، ۱۳، ۱۸، ۲۳، ۲۸، ۳۳، ۳۸، ۴۳، ۴۸ و ۵۳)، توافق‌پذیری (گویه‌های ۴، ۹، ۱۴، ۱۹، ۲۴، ۲۹، ۳۴، ۳۹، ۴۴، ۴۹، ۵۴ و ۵۹) و وظیفه‌شناسی (گویه‌های ۵، ۱۰، ۱۵، ۲۰، ۲۵، ۳۰، ۳۵، ۴۰، ۴۵، ۵۰، ۵۵ و ۶۰)، که هر زیرمؤلفه شامل ۱۲ گویه

² Larson

¹ Mccrae & costa

شیوه تحلیل داده ها

داده‌های جمع آوری شده در رابطه با پژوهش حاضر با استفاده از نرم افزار «اس. پی. اس. ۲۴» مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. بدین صورت که ابتدا اطلاعات بدست آمده مورد تجزیه و تحلیل توصیفی (میانگین، انحراف معیار و فراوانی) قرار گرفتند، سپس با استفاده از آزمون آنالیز واریانس چند متغیره (مانوا) معناداری تفاوت بین دو گروه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج

جدول ۱ توزیع سنی آزمودنی‌های پژوهش در ۲ گروه فاقد رابطه قبل از ازدواج و دارای رابطه قبل از ازدواج را نشان می‌دهد.

شیوه انجام پژوهش

همزمان با اجرای پرسشنامه‌ها از مصاحبه نیز استفاده شده است. بر همین اساس به هر یک از اعضای شرکت کننده در پژوهش توضیح مختصری توسط پژوهشگر در باره پژوهش ارائه گردید، و سپس با رضایت شرکت کنندگان در پژوهش شامل محرمانه بودن اطلاعات، اجازه یادداشت برداری بر طرح سوال- هایی از تجربه رابطه دوستی با جنس مخالف برای اهداف پژوهش انجام شد. از مجموع ۸۰ نفر نمونه مشارکت کننده در این پژوهش ۴۰ نفر تجارب دوستی با جنس مخالف را تجربه کرده بودند و این رابطه طی چند مرحله که شامل آشنایی، گفتگو، دست هم را گرفتن، معاشقه و روابط جنسی بوده است. همچنین از لحاظ سنی مشارکت کنندگان بین ۲۰-۴۰ سال داشته‌اند.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی آزمودنی‌های پژوهش بر اساس سن

طبقه سنی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۲۲-۲۵ سال	۱۳	۳۲/۵	۳۲/۵
۲۵-۲۷ سال	۱۱	۲۷/۵	۶۰/۰
۲۸-۳۲ سال	۸	۲۰/۰	۸۰/۰
۳۳ و بیشتر	۸	۲۰/۰	۱۰۰/۰
مجموع	۴۰	۱۰۰/۰	
فاقد رابطه قبل از ازدواج			
دارای رابطه قبل از ازدواج			
۲۵-۲۷ سال	۱۰	۲۵/۰	۲۵/۰
۲۸-۳۲ سال	۱۷	۴۲/۵	۶۷/۵
۳۳ و بیشتر	۱۳	۳۲/۵	۱۰۰/۰
مجموع	۴۰	۱۰۰/۰	

سنی افراد فاقد رابطه قبل از ازدواج برابر با $26/148 \pm 5/013$ می‌باشد که کمترین سن افراد ۲۰ سال و بیشترین سن افراد مورد آزمون ۳۹ سال می‌باشد.

با توجه به داده ها و یافته‌های پژوهش که کمترین سن افراد دارای رابطه قبل از ازدواج ۲۱ سال و بیشترین سن افراد مورد آزمون ۴۰ سال می‌باشد و همچنین میانگین و انحراف معیار

¹ SPSS24

جدول ۲. شاخص‌های توصیفی آزمودنی‌های پژوهش براساس مقطع تحصیلی

مقطع تحصیلی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
فقد رابطه قبل از ازدواج	کارشناسی	۲۸	۷۰/۰
	کارشناسی ارشد	۹	۹۲/۵
	دکترا	۳	۱۰۰/۰
	مجموع	۴۰	۱۰۰/۰
دارای رابطه قبل از ازدواج	کارشناسی	۲۴	۶۰/۰
	کارشناسی ارشد	۱۴	۹۵/۰
	دکترا	۲	۱۰۰/۰
	مجموع	۴۰	۱۰۰/۰

می‌باشد و کمترین درصد فراوانی مقطع تحصیلی دکتری ۰/۵ درصد) می‌باشد.

بنابر نتایج جدول می‌توان گفت که بین تحصیلات، سن و شغل آزمودنی‌های پژوهش دارای رابطه و فاقد رابطه قبل از ازدواج، ارتباط معناداری مشاهده نشد. در جدول شماره ۳، میانگین و انحراف استاندارد ویژگی‌های شخصیتی دو گروه ذکر شده است.

با توجه به نتایج جدول ۲ بیشترین فراوانی در گروه فاقد رابطه قبل از ازدواج مربوط به مقطع تحصیلی کارشناسی می‌باشد، که حدود ۷۰ درصد نمونه پژوهش را تشکیل می‌دهند؛ و کمترین درصد فراوانی مربوط به مقطع تحصیلی دکتری (۷/۵ درصد) می‌باشد. در گروه دارای رابطه قبل از ازدواج نیز مقطع تحصیلی کارشناسی (۶۰ درصد) می‌باشد که بیشترین فراوانی را دارا

جدول ۳. میانگین و انحراف استاندارد ویژگی‌های شخصیت

متغیر	گروه	زیرمقیاس	میانگین	انحراف استاندارد
ویژگی‌های شخصیتی	فقد رابطه قبل از ازدواج	روان‌نژندی	۲۲/۷۷	۵/۵۴
		برونگرایی / درون‌گرایی	۲۱/۴۵	۳/۴۷
		تجارب تازه	۲۳/۶۰	۴/۲۴
		توافق‌پذیری	۲۸/۵۲	۴/۳۷
		وظیفه‌شناسی	۳۲/۷۵	۵/۰۰
	دارای رابطه قبل از ازدواج	نمره کل	۱۲۹/۰۹	۹/۸۷
		روان‌نژندی	۲۴/۳۷	۶/۵۴
		برونگرایی / درون‌گرایی	۲۲/۴۲	۵/۴۵
		تجارب تازه	۲۵/۵۰	۳/۲۹
		توافق‌پذیری	۲۶/۰۷	۴/۸۴
		وظیفه‌شناسی	۲۸/۷۷	۵/۷۹
		نمره کل	۱۲۷/۱۳	۹/۴۷

فقد رابطه قبل از ازدواج در مؤلفه‌های روان‌نژندی، برونگرایی و تجربیات تازه نسبت به دانشجویان دارای رابطه نمرات کمتری

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد در دو گروه فاقد رابطه و دارای رابطه قبل از ازدواج بین میانگین و انحراف معیار آنها تفاوت وجود دارد. نتایج جدول حاکی از آن است که دانشجویان

را کسب کرده و در مؤلفه های توافق پذیری و وظیفه شناسی نمرات بالاتری را کسب نمودند.

جدول ۴. میانگین و انحراف استاندارد عامل های نحوه نگرش به انتخاب همسر در دو گروه پژوهش

متغیر	گروه	زیرمقیاس	میانگین	انحراف استاندارد
نحوه نگرش به انتخاب همسر	فاقد رابطه قبل از ازدواج	عشق باوری	۲۴/۸۷	۵/۹۱
		تجربه محوری	۱۳/۴۲	۲/۵۰
		ایده آل نگری	۲۳/۰۲۵	۴/۶۳
		متضادجویی	۱۶/۷۷	۲/۱۴
		آسان بینی	۱۳/۰۵	۲/۶۴
		خوش باوری	۷/۳۵	۱/۷۴
		نمره کل	۹۸/۵	۱۲/۹۱
	دارای رابطه قبل از ازدواج	عشق باوری	۲۵/۳۵	۴/۷۲
		تجربه محوری	۱۵/۵۲	۲/۶۹
		ایده آل نگری	۲۴/۶۲	۵/۵۲
		متضادجویی	۱۶/۹	۲/۶۹
		آسان بینی	۱۴/۰۵	۳/۶۱
		خوش باوری	۸/۴۷	۲/۱۸
		نمره کل	۱۰۴/۹۲	۱۸/۷۸

بررسی نرمال بودن داده ها در گروه‌ها و بررسی همگنی واریانس ها که یکی از پیش فرض های مهم تحلیل واریانس می باشند از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف و آزمون لوین استفاده شد و نتایج حاکی از آن بود که سطح معناداری در آزمون کلموگروف-اسمیرنوف و آزمون لوین برای متغیرهای پژوهش یعنی مؤلفه های ویژگی‌های شخصیت و نگرش به انتخاب همسر بزرگتر از $0/05$ می باشد ($P > 0/05$). بنابراین توزیع داده‌های مربوط به این متغیرها نرمال بوده و همچنین شرط برقراری همگنی واریانس ها نیز برقرار می باشد، در نتیجه می توان برای تجزیه و تحلیل استنباطی داده‌ها از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره استفاده کرد.

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد در دو گروه فاقد رابطه و دارای رابطه قبل از ازدواج از لحاظ میانگین عامل های نحوه نگرش به ازدواج تفاوت وجود دارد. بنا بر نتایج بدست آمده از تحلیل توصیفی داده های پژوهش میانگین نمرات دانشجویان فاقد رابطه قبل از ازدواج در کلیه مؤلفه های پژوهش نسبت به میانگین نمرات دانشجویان دارای رابطه قبل از ازدواج کمتر می باشد و بین دو گروه تفاوت وجود دارد.

برای بررسی فرضیه پژوهش مبنی بر اینکه « این ویژگی‌های شخصیتی و نحوه نگرش به انتخاب همسر در متأهلین دارای رابطه و فاقد رابطه قبل از ازدواج تفاوت وجود دارد» از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره (مانوا) استفاده شده است و جهت

جدول ۵. نتایج تحلیل واریانس چند متغیری برای سنجش تفاوت ویژگی‌های شخصیتی و نگرش به انتخاب همسر در دو گروه دانشجویان متأهل فاقد رابطه و

دارای رابطه قبل از ازدواج

نام آزمون	مقدار	F	درجه آزادی فرضیه	درجه آزادی خطا	سطح معناداری	مجذور	توان آزمون
اثر پیلاپی	۰/۱۲	۵/۲۷	۲	۷۷	۰/۰۰۴	۰/۱۲	۰/۸۲
لامبدای ویلکز	۰/۸۸	۵/۲۷	۲	۷۷	۰/۰۰۴	۰/۱۲	۰/۸۲
اثر هتلینگ	۰/۱۳۷	۵/۲۷	۲	۷۷	۰/۰۰۴	۰/۱۲	۰/۸۲
بزرگترین ریشه روی	۰/۱۳۷	۵/۲۷	۲	۷۷	۰/۰۰۴	۰/۱۲	۰/۸۲

جهت بررسی تفاوت‌های دو گروه در عامل‌های متغیرهای درونزای پژوهش از نتایج آزمون‌های تک متغیری متن مانوا استفاده شده است، که نتایج حاصل از این آزمون‌ها در زیر گزارش شده است.

نتایج تحلیل واریانس داده‌های پژوهش در جدول ۵ نشان می‌دهد در حداقل یکی از متغیرهای درونزای پژوهش بین دو گروه فاقد رابطه قبل از ازدواج و دارای رابطه قبل از ازدواج در سطح ($P < 0.05$) تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۶: نتایج آزمون‌های تک متغیری بر روی مؤلفه‌های ویژگی‌های شخصیت

سطح معناداری	F	میانگین مجزورات	درجه آزادی	مجموع مجزورات	مجموع مجزورات
۰/۲۴	۱/۳۹	۵۱/۲۰	۱	۵۱/۲۰	بین گروهی
		۳۶/۷۹	۷۸	۲۸۷/۳۵	درون گروهی
			۷۹	۲۹۲۱/۵۵	مجموع
۰/۳۴	۰/۹۰	۱۹/۰۱	۱	۱۹/۰۱	بین گروهی
		۲۰/۹۱	۷۸	۱۶۳۱/۶۷	درون گروهی
			۷۹	۱۶۵۰/۶۸	مجموع
۰/۰۲	۴/۹۹	۷۲/۲۰	۱	۷۲/۲۰	بین گروهی
		۱۴/۴۵	۷۸	۱۱۲۷/۶۰	درون گروهی
			۷۹	۱۱۹۹/۸۰	مجموع
۰/۱۳	۲/۲۵	۴۸/۰۵	۱	۴۸/۰۵	بین گروهی
		۲۱/۳۱	۷۸	۱۶۶۲/۷۵	درون گروهی
			۷۹	۱۷۱۰/۸۰	مجموع
۰/۰۰	۱۰/۷۸	۳۱۶/۰۱	۱	۳۱۶/۰۱	بین گروهی
		۲۹/۳۱	۷۸	۲۲۸۶/۴۷	درون گروهی
			۷۹	۲۶۰۲/۴۸	مجموع

صورت که میانگین نمرات دانشجویان دارای رابطه قبل از ازدواج در مؤلفه تجارب تازه بیشتر و در وظیفه شناسی کمتر از میانگین نمرات دانشجویان فاقد رابطه قبل از ازدواج می‌باشد. اما در سایر ویژگی‌ها تفاوت معناداری به دست نیامد ($P \geq 0/05$).

با توجه به نتایج جدول ۶، سطح معناداری به دست آمده از آزمون های تک متغیری تحلیل واریانس چند متغیری (MANOVA) نشان داد که بین دو گروه، در ویژگی‌های شخصیتی تجارب تازه و وظیفه‌شناسی تفاوت معنادار وجود دارد ($P \leq 0/05$)، بدین

جدول ۷. نتایج آزمون های تک متغیر بر روی مؤلفه های نحوه نگرش به انتخاب همسر

سطح معناداری	F	میانگین مجزورات	درجه آزادی	مجموع مجزورات	
۰/۶۹	۰/۱۵	۴/۵۱	۱	۴/۵۱	بین گروهی
		۲۸/۶۸	۷۸	۲۲۳۷/۴۷	درون گروهی
				۲۲۴۱/۹۸	مجموع
۰/۰۰۱	۱۳/۰۳۶	۸۸/۲	۱	۸۸/۲	بین گروهی
		۶/۷۶	۷۸	۵۲۷/۷۵	درون گروهی
				۶۱۵/۹۵	مجموع
۰/۱۶	۱/۹۶	۵۱/۲	۱	۵۱/۲	بین گروهی
		۲۶/۰۰۴	۷۸	۲۰۲۸/۳۵	درون گروهی
				۲۰۷۹/۵۵	مجموع
۰/۸۱	۰/۰۵۳	۰/۳۱	۱	۰/۳۱	بین گروهی
		۵/۹۳	۷۸	۴۶۲/۵۷	درون گروهی
				۴۶۲/۸۸	مجموع
۰/۱۴	۲/۱۵	۲۰	۱	۲۰	بین گروهی
		۹/۲۷	۷۸	۷۲۳/۸	درون گروهی
				۷۴۳/۸	مجموع
۰/۰۱	۶/۴۷	۲۵/۳۱	۱	۲۵/۳۱	بین گروهی
		۳/۹۱	۷۸	۳۰۵/۰۷۵	درون گروهی
				۳۳۰/۳۸۵	مجموع

بتوان آن را دلیل معتبری برای نفی هنجارهای اجتماعی در این افراد در نظر گرفت. افراد با نمره بالا در این مقیاس موقعیت‌های اجتماعی را بیشتر و عمیق‌تر تجربه نموده و شدت شادی و غم آن‌ها بیشتر و برجسته‌تر از دیگران می‌باشد. گشودگی در رفتار به شکل علاقه‌مندی به انجام فعالیت‌های مختلف و غیرمعمول ظاهر می‌گردد. معمولاً این افراد فعالیت‌های جدید و متنوع را به امور آشنا و معمول ترجیح می‌دهند. این‌گونه افراد فعالانه به جست‌وجوی تجربه‌های بیرونی پرداخته و آمادگی بیشتری دارند که به عقاید دیگران فکر نموده و به آنها واکنش نشان دهند. آن‌ها افرادی کنجکاو بوده که از فرایند پژوهش و کشف چیزهای تازه لذت می‌برند و این ویژگی‌ها خود می‌تواند عاملی باشد برای گرایش آن‌ها به سمت رفتارهای پرخطر و همچنین داشتن رابطه با جنس مخالف [۴۳]. یکی دیگر از ویژگی‌های شخصیتی که در این پژوهش نشان داده شده است که دو گروه افراد مورد بررسی در آن با یکدیگر تفاوت معنادار دارند وظیفه‌شناسی است. نتایج حاصل از تحلیل داده‌های پژوهش نشان داد، گروه فاقد رابطه قبل از ازدواج از وظیفه‌شناسی بالاتری نسبت به افراد دارای رابط برخوردارند. افرادی که در عامل وظیفه‌شناسی نمره بالا دریافت می‌کنند افرادی خویشتن‌دار، منظم و کمال‌گرا به شمار می‌روند. افراد وظیفه‌شناس به دلیل داشتن ویژگی‌هایی مانند توانایی کنترل تکانه‌ها و تمایلات، استفاده از طرح و برنامه ریزی در رفتار خود برای رسیدن به اهدافشان، دقیق بودن، وقت شناسی و قابلیت اعتماد، کارهای خود را با آرامش انجام می‌دهند [۴۵]؛ و کمتر در رفتارهایی که جامعه پسند نیستند و از لحاظ قانونی و شرعی عرف به حساب نمی‌آیند درگیر می‌شوند؛ بنابراین کسانی که نمره این مقیاس در آن‌ها بالاست با داشتن وجدان بالا و خویشتن‌داری وارد رابطه بی‌هدف نمی‌شوند. که چنین چیزی در متأهلین فاقد رابطه قبل از ازدواج در پژوهش حاضر نیز مشاهده شد.

در رابطه با مؤلفه‌های نگرش به انتخاب همسر همانطور که جدول ۷ نشان داد، دو گروه دارای رابطه و فاقد رابطه قبل از ازدواج در مؤلفه‌های تجربه محوری و خوش باوری بایکدیگر تفاوت معناداری داشتند، بدین صورت که گروه دارای رابطه قبل از ازدواج در این دو مؤلفه نمرات بالاتری کسب کردند. نتایج پژوهش حاضر همسو با برخی از نتایج پژوهش‌ها از قبیل [۳۷ و ۳۸ و ۳۵ و ۳۸] می‌باشد

در عامل تجربه محوری درواقع آزمودنی بیان می‌کند که اگر با همسر آینده‌ام قبل از ازدواج تجربه بیشتری داشته باشم، می‌توانیم در آینده زندگی بهتری داشته باشیم [۳۳]. که نتایج آزمون نیز بیانگر همین موضوع می‌باشد و

در رابطه با عامل‌های نحوه نگرش به انتخاب همسر همانطور که نتایج تحلیل واریانس در جدول ۷ نشان می‌دهد بین دو گروه دارای رابطه قبل از ازدواج و فاقد رابطه در مؤلفه‌های تجربه محوری و خوش باوری بین دو گروه تفاوت معناداری وجود دارد و گروه دارای رابطه نسبت به گروه دیگر نمرات بالاتری را کسب نمودند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام این پژوهش مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و نحوه نگرش به انتخاب همسر در متأهلین دارای رابطه و فاقد رابطه قبل از ازدواج بود. در خصوص فرضیه اول پژوهش مقایسه ویژگی‌های شخصیت در دو گروه دارای رابطه قبل از ازدواج و فاقد رابطه باید اشاره کرد که در خرده مقیاس‌های تجربه‌گرایی و وظیفه‌شناسی بین دو گروه دارای رابطه قبل از ازدواج و فاقد رابطه تفاوت معناداری در سطح ($P < 0/05$) وجود دارد، اما در مورد دیگر عامل‌ها چنین تفاوتی مشاهده نشد. نتایج این پژوهش در خصوص تفاوت میان ویژگی‌های شخصیتی افراد در دو گروه دارای رابطه قبل از ازدواج و فاقد رابطه قبل از ازدواج با نتایج پژوهش‌های فیست [۹]، بلواردی و همکاران [۱۰]، مک کارا و کاستا [۱۷]، کلکستون و همکاران [۱۹] و باکر و مک نولتی [۲۰] همسو می‌باشد. این پژوهشگران در نتایج پژوهش خود بیان داشتند: ویژگی‌های شخصیت منفی چون (برونگرایی، هیجان خواهی، تجربه محوری و روان‌نجوری) دارای رابطه مثبت با برقراری رابطه با جنس مخالف قبل از ازدواج است و این افراد تمایل بیشتری به انجام رفتارهایی که از نظر جامعه مورد پذیرش نیست همچون رابطه با جنس مخالف دارند. اما ویژگی‌های شخصیت مثبت همچون (وظیفه‌شناسی) دارای رابطه منفی با برقراری رابطه با جنس مخالف قبل از ازدواج می‌باشد، و این امر بر رضایت زناشویی نیز تأثیر گذار است در تبیین یافته‌های پژوهش این‌گونه می‌توان بیان داشت که با توجه به اینکه نتایج پژوهش نیز نشان داده است، افراد دارای گشودگی به تجربه و افرادی که تمایل به تجارب بیشتری دارند سطح هیجان‌ات بالاتر و آستانه هیجانی بالاتری نسبت به افراد عادی دارند. صفات حساسیت هیجانی و کنجکاوی در این افراد احتمالاً دلیل خوبی برای جذب شدن به سمت رفتارهای جنسی و پرخطر و امتحان کردن رابطه جدید و نوظهور از جمله روابط قبل از ازدواج با جنس مخالف می‌باشند، زیرا هیجان‌ات در این نوع روابط بالاتر است؛ چرا که جامعه آن‌ها را نپسندیده و از این رو بار هیجانی این کار را افزایش می‌دهد. این افراد از قدرت تخیل و رؤیاپردازی بالایی برخوردارند و مایل به پذیرش و تجدیدنظر در ارزش‌های سیاسی و مذهبی هستند و سنت‌گرایی را قبول ندارند و شاید

افراطی دارد [۵۰]. همچنین از جمله موارد دیگری که باعث شکل‌گیری این‌گونه روابط در افراد می‌گردد می‌توان به نیاز عاطفی، نیاز جنسی، بی‌مبالاتی خانواده‌ها، سهل‌انگاری، فشار دوستان و همسالان، آشنایی به‌قصد ازدواج و مشکلات ازدواج نیز اشاره کرد [۴۷]. گسترش روزافزون چنین روابطی در جامعه‌ای که پذیرای روابط قبل از ازدواج نیست می‌تواند بسیاری از مشکلات و ناهنجاری‌های فردی و اجتماعی را بوجود آورد. همچنین افزایش طلاق، افزایش تعداد مجردها، و افزایش تولد فرزندان نامشروع که تا اندازه‌ای پیامد روابط نسنجیده و هیجانی هستند می‌تواند ازدواج و نهاد خانواده را با چالش‌های جدی روبرو کند [۴۸]. بنابراین از آنجا که مرحله تشکیل خانواده و ازدواج مهم‌ترین مرحله در سیکل زندگی خانوادگی است پرداختن به موضوع ویژگی‌های شخصیتی و نگرش جوانان به ازدواج و همچنین برقراری رابطه با جنس مخالف قبل از ازدواج حائز اهمیت بوده و پژوهش‌هایی از این قبیل می‌تواند به مشاوران در راهنمایی دادن به زوج‌های جوان مؤثر واقع گردد. در پایان باید خاطر نشان کرد که این پژوهش با محدودیت‌هایی روبه‌رو بود که می‌تواند تعمیم نتایج را با مشکلاتی مواجه سازد. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به این اشاره کرد که با توجه به اینکه جامعه پژوهش دانشجویان متأهل است، در تعمیم نتایج به سایر اقشار و فرهنگ‌های جامعه بایستی احتیاط نمود. همچنین پژوهش از نوع کمی بوده و ابزار پژوهش تنها پرسشنامه بود که می‌تواند تا حدودی سوگیری ایجاد کند. لذا پیشنهاد می‌شود از شیوه‌های دیگر جمع‌آوری اطلاعات همچون مصاحبه‌های عمیق نیز استفاده شود. همچنین پیشنهاد می‌شود این پژوهش به شیوه کیفی نیز مورد بررسی عمیق‌تر قرار گیرد. با توجه به وجود تفاوت در برخی عوامل‌های ویژگی‌های شخصیت و نحوه نگرش به انتخاب همسر در دو گروه پیشنهاد می‌شود دوره‌های آگاهی بخشی برای زنان و مردان دارای رابطه و فاقد رابطه در آستانه ازدواج در خصوص عوامل شخصیتی و نحوه نگرش به انتخاب همسر و تأثیر آنها بر ثبات ازدواج در قالب برگزاری دوره‌های آموزشی، مشاوره گروهی، جزوه و بروشور تدوین و اجرا گردد.

تشکر و قدردانی

مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته روان‌شناسی بالینی است. بدین‌وسیله پژوهشگران از تمامی کسانی که در انجام این پژوهش ما را یاری رساندند کمال تشکر و قدردانی را می‌نماییم.

دانشجویان دارای رابطه قبل از ازدواج نیز این مورد را تأیید کردند. در عامل خوش‌باوری، آزمودنی بر این باور است که نیاز نیست زیاد نگران ازدواج و ادامه آن باشم همه چیز بدون هیچ تلاشی خوب پیش خواهد رفت (لارسون، ۱۹۹۹؛ به نقل از [۳۳]، که این باور نیز در آزمودنی‌های دارای رابطه قبل از ازدواج بیشتر مشاهده شد. لذا بر اساس نتایج پژوهش حاضر و پژوهش‌های گذشته در این زمینه می‌توان بیان داشت، روابط متعدد قبل از ازدواج همواره با تعهدات و پایبندی کم به اخلاقیات همراه است و این امر سبب گسترش دیدگاه منفی نسبت به جنس مخالف شده به‌طوری‌که بر تمایل جوانان به ازدواج تأثیر منفی خواهد گذاشت [۳۶]. روابط جنسی قبل از ازدواج هم تا حد زیادی متأثر از تفاوت فرهنگی می‌باشد، به گونه‌ای که تأثیر روابط قبل از ازدواج از نسلی به نسل دیگر و همچنین در فرهنگ‌های مختلف متفاوت است [۴۶]. با این وجود همچنان جامعه ما به عنوان جامعه‌ای سنتی این روابط را پسندیده نمی‌داند و در اکثر خانواده‌ها مورد نکوهش قرار می‌گیرد، همین عوامل موجب می‌شود که افراد به خصوص جوانان و یا نوجوانان که دارای سطح بالایی از هیجانات هستند در این روابط درگیر شوند زیرا پنهانی بودن این روابط هیجان آن را افزایش می‌دهد. درگیر شدن در این روابط در جامعه‌ای که آن را مذموم می‌داند به دلیل پنهان‌کاری‌ها گاه موجب آسیب‌های روانی و تغییرات شخصیتی در این افراد می‌شود. شاید بتوان گفت به دلیل نکوهش این روابط دیدگاه منفی نیز نسبت به این روابط به وجود می‌آید که خود افراد درگیر در این رابطه را نیز متوجه آسیب‌های شخصیتی و روان‌شناختی می‌کند که در طولانی‌مدت ممکن است سبب تمایل فرد به رها کردن خود از قید و بندهای اجتماعی به خاطر لذت‌جویی گردد و هیجان را از خلال معاشرت با دیگران و تجارب جدید، بخواهد کسب کند [۳۶]. همچنین نگرش مثبت افراد به روابط قبل از ازدواج می‌تواند به چگونگی روابط بین والدین و نوجوانان نیز بستگی داشته باشد. به‌عبارتی دیگر این گروه از افراد به خاطر روابط نابسامانیکه با والدین و اعضای خانواده خود دارند، جهت کسب منبع حمایت و صمیمیت به سوی این نوع روابط که گاهاً پرخطر هستند کشیده می‌شوند و به‌تبع آن به رفتارهای پرخطری مانند برقراری روابط جنسی پیش از ازدواج به صورت محافظت نشده گرایش پیدا می‌کنند [۵۰].

از دیگر مواردی که می‌تواند بر نحوه نگرش به رابطه با جنس مخالف قبل از ازدواج تأثیر گذارد می‌توان به فیلم‌ها و برنامه‌هایی اشاره کرد که این‌گونه روابط را ساده تلقی نموده و در آنها گرایش‌های عاطفی بیشتر سمت و سویی هیجانی و یا

منابع

- ۱۱- فروزش، سجاد، روشن چسلی، رسول، غلامی فشارکی، محمود، محسنی زاده، معصومه. تدوین مدل ارتباط با خانواده همسر بر اساس مؤلفه های سبک های دلبستگی، ویژگی های شخصیت و هوش هیجانی با میانجی گری پایبندی مذهبی. فصلنامه روان‌شناسی بالینی و شخصیت، ۱۳۹۸؛ ۱۷(۲): ۶۳-۷۶.
- 12- Trull, T.J., & Widiger, T.A., Dimensional models of personality: the five-factor model and the DSM-5. *Dialogues Clin Neurosci*; 2013; 15: 135-46.
- 13- Sodermans, A.K., Corijn, M., Vanassche, S., & Matthijs, K. Effects of personality on postdivorce partnership trajectories. *Social and Personal Relationships*, 2016; 34(7): 1031-1052.
- 14- Holland, A.S & Roisman, G.I. Big Five personality traits and relationship quality: Selfreported, observational, and physiological evidence. *Journal Soc Pers Relat*, 2008; 25:811-29.
- ۱۵- خان جانی، زینب و اکبری، سعیده. ارتباط بین ویژگیهای شخصیتی و استفاده از اینترنت. یافته های جدید در روان‌شناسی، ۱۳۹۲؛ ۶(۱۹): ۱۳۱-۱۲۷.
- 16- Schultz, D. P., & Schultz S. E. *Personality theories 10th ed.* Belmont: wadsworth cengage learning, 2013
- 17- McCrae, R. R & Casta, P. An introduction to the Five Factor Model and-its applications. *Journal of Personality*, 1992; 60: 175-215.
- ۱۸- جبرائیلی، هاشم. نقش ویژگی‌های شخصیتی در ملاک‌های انتخاب همسر. فصلنامه علوم بهداشت روانی، ۱۳۹۳، ۱۶(۶۳): ۴۷-۵۹.
- 19- Claxton, A., O'Rourke, N., Smith, J. Z & DeLongis, A. Personality traits and marital satisfaction within enduring relationships: An intra-couple discrepancy approach. *Journal of Social and Personal Relationships*, 29, 2011: 375-396.
- 20- Baker, L & McNulty, J. K. Shyness and Marriage: Does Shyness Shape Even Established Relationships? *Personality and Social Psychology Bulletin*, 2010; 36:665-676.
- ۲۱- سعید طالشی، لیلا و سلطانی، امان‌الله. نقش ویژگی های شخصیتی و جمعیت شناختی در پیش بینی نگرش به ازدواج سفید در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان. مجله پیشرفت های نوین در علوم رفتاری، ۱۳۹۷؛ ۳(۲۴): ۳۳-۵۱.
- ۱- اصلانی، خالد، جامعی، معصومه و رجبی، غلامرضا. اثربخشی آموزش تصویرسازی ارتباطی بر کیفیت روابط زناشویی زوجها. فصلنامه روان‌شناسی کاربردی، ۱۳۹۴؛ ۹(۲): ۵۳-۳۷.
- ۲- سیار، ثریا، راهب، غنچه و اقلیما، مصطفی. مقایسه کارکرد خانواده در ازدواج های سنتی و مدرن در زنان متأهل شهر تهران. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، ۱۳۹۱؛ ۱۲(۴۷): ۲۸۱-۲۹۵.
- ۳- احمد پور، علی. آسیب های اخلاقی رابطه پسر و دختر. فصلنامه معرفت. ۱۳۹۴؛ ۲۴(۲۰۹): ۱۱۸-۱۳۰.
- 4- Lacson, R. S., Theocharis, T. R., Strack, R., Sy, F.S., Vincent, M. L., Osteria, T. S & Jimenez, P. R. Correlates of Sexual Abstinence among Urban University Students in the Philippines. *International Family Planning Perspectives on Jstor*, 2017; 23(4):168-172.
- 5- Kiragu, K & Zabin, L. S. (1993). The Correlates of Premarital Sexual Activity among School-age Adolescents in Kenya. *International Family Planning Perspectives on Jstor*, 19(3): 92-97.
- 6- Kirby, D., Antecedents of adolescent initiation of sex, contraceptive use, and pregnancy. *American Journal of Health Behavior*, 2002; 26(6), 473-85.
- 7- Alexander, M., Garda, L., Kanade, S., Jejeebhoy, S & Ganatra, B. Correlates of premarital relationships among unmarried youth in Pune district, Maharashtra, India. *International Family Planning Perspectives*, 2007; 33(4): 150-159.
- ۸- رحیمی احمدآبادی، سمیه، کلانتری، مهرداد، عابدی، رضا، مدرس غروی، مرتضی. نقش ویژگی های شخصیتی و باورهای غیرمنطقی در پیش بینی نارضایتی جنسی فصلنامه روان‌شناسی بالینی و شخصیت، ۱۳۹۸؛ ۱۸(۱): ۶۵-۵۷.
- ۹- فیست، جس و فیست، گروینگوری جی. نظریه های شخصیت. ترجمه سید یحیی سید محمدی، ۱۳۹۳ تهران: نشر روان.
- 10- Bolvardi, A., Damavandian, A & Talebi, M. The Relation between Personality Traits and Marital Satisfaction in Couples Who Refer to Tehran's Family Judicial Complexes. *Iran Journal Health Educ Health Promot*, 2015; 5: 1249-55.

- 32- Thornton, A., S. Dorius, F & Swindle, J. Developmental Idealism: The Cultural Foundations of World Development Programs, *Sociology of Development*, 2015; 1(2): 277-320.
- ۳۳- سپهری، صفورا و حسن زاده توکلی، محمدرضا. بررسی اعتبار و روایی مقیاس نگرش‌های مربوط به انتخاب همسر. فصلنامه خانواده‌پژوهی، ۱۳۹۰؛ ۷(۴): ۴۱۹-۴۰۴.
- 34- Larson, J. H. "You're my one and only": Premarital counseling for unrealistic beliefs about mate selection. *American Journal of Family Therapy*, 1992; 20(3): 242-253.
- ۳۴- کرمی، رعنا. پدیدارشناسی عوامل مؤثر در شکل‌گیری و تداوم ارتباط با جنس مخالف در نوجوانان دختر: تحقیق کیفی. دانشگاه تبریز. (۱۳۹۶). ص ۱۳۰.
- 35- Rahmani, A., Merghati Khoie, E., Moghadam Banaem, L., Hajizadeh E., Sabbaghchi, M., Askari-Nodoushan, A & Torabi, F. Determinants of the Attitude towards Marriage and Family Formation in Yazd City, Iran. *Iranian Population Studies Journal*, 2017; 3 (1), 131-162.
- ۳۵- حمدی، فردین و حمدی، حسین. بررسی کیفی پیامدهای تجاوز جنسی در نوجوانان پسر و دختر (مطالعه موردی: نوجوانان شهر مشهد). مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران، ۱۳۹۷؛ ۶(۴): ۶۴۱-۶۶۲.
- ۳۶- خلیج‌آبادی فراهانی، فریده. تأثیر معاشرت با جنس مخالف قبل از ازدواج بر احتمال طلاق بین افراد تحصیل کرده دانشگاهی. فصلنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده، ۱۳۹۱؛ سال ۱۵، شماره ۵۸، صص ۹۱-۴۹.
- ۳۶- نوغانی دخت، بهمنی و حمدی، محسن. جهت‌گیری جنسی: مطالعه موردی بر روی پسران شهر مشهد. مجله مسائل اجتماعی ایران، ۱۳۹۷؛ ۷(۱): ۱۶۳-۱۸۴.
- ۳۷- رفاهی، ژاله؛ گودرزی، محمود؛ میرزایی چهارراهی، مرتضی. (۱۳۹۱). بررسی عوامل مؤثر بر شکل‌گیری رابطه دوستی پیش از ازدواج بین دختران و پسران از دیدگاه دانشجویان زن و جامعه، ۱ (۳)، ۱۱۷-۱۳۴.
- 38- Norouzi, M., Merghati Khoie, E., Taleghani, F., Tavakoli, M., & Gholami, A. How does a group of Iranian youth conceptualise their risky sexual experiences? *Iran Red Crescent Med.J.*, 2014; 17(2).
- ۳۹- خلیج‌آبادی فراهانی، فریده. فراتحلیل پژوهش‌های انجام شده در مورد رابطه جنسی قبل از ازدواج در دانشجویان در ۱۵ سال گذشته (۱۳۹۴-۱۳۸۰) در ایران. فصلنامه خانواده‌پژوهی. ۱۳۹۵. سال ۱۲، شماره ۴۷، صص ۳۶۷-۳۳۹.
- 40- Manning, W.D., J.A & Cohen, A., premarital cohabitation marital Dissolution an Examination of Recent marriages. *Journal of marriage and famil*, 2012; 74(2): 377-387.
- ۴۰- امیری، مسلم، حبیبی کلپیر، رامین و فرید، ابوالفضل. مطالعه پدیدارشناسانه گرایش ب ارتباط با جنس مخالف قبل از ازدواج. فصلنامه زن و جامعه، ۱۳۹۹؛ ۱۱(۴): ۱-۳۰.
- 28- Lindstrom, R. A., Cyclicalit y and the relationship between neuroticism, communication, and relationship satisfaction in cohabiting couples (Doctoral dissertation, Kansas state university). 2013.
- 29- Lobell, A., Moluski, S., Sibblies, S., & Youse, K. Big-Five Personality, Risky Sexual Behavior, and Pornography Consumption: Engagement in Risky Sexual Behavior Poses Health Risks for Individuals and Society. 2016
- 30- Jonkmann, K., Thoemmes, F., Lüdtke, O., & Trautwein, U. Personality traits and living arrangements in young adulthood: Selection and socialization. *Developmental Psychology*, 2014; 50(3): 683.
- 31- Khan, R., Brewer, G., Kim, S., & Centifanti, L. C. M. Students, sex, and psychopathy: Borderline and psychopathy personality traits are differently related to women and men's use of sexual coercion, partner poaching, and promiscuity. *Personality and Individual Differences*, 2017; 107: 72-77.

۴۲- گروسی فرشی، تقی. رویکردی نوین در ارزیابی شخصیت (کاربرد تحلیل عاملی در مطالعات شخصیت). ۱۳۸۰؛ چاپ اول. تبریز: نشر دانیال و جامعه پژوه.

43- McCrae, R. R., & Costa, P. T. A contemplated revision NEO five factor inventory. *Journal of Individual differences*, 2004; 36: 578-96.

۴۴- علی تبار، سید هادی، قنبری، سعید، زاده محمدی، علی و حبیبی، مجتبی. بررسی رابطه بین روابط جنسی پیش از ازدواج بانگرس به روابط فرازناشویی، فصلنامه خانواده پژوهی، ۱۳۹۳؛ ۱۰(۳۸): ۲۶۷-۲۵۵.

۴۵- حق شناس، حسن. طرح پنج عامل ویژگی‌های شخصیت راهنمای تفسیر و هنجاریابی آزمون‌های FFI-NEO R-PI-NEO , شیراز، ۱۳۸۵؛ انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شیراز.

46- Hewitt, B & Vaus, D., Change in the Association between premarital cohabitation and separation, Australia 1945-2000. *Journal of Marriage and family*, 2009; 71(2): 353-361.

۴۷- زارع شاه آبادی، اکبر و سلیمانی، زکیه. بررسی عوامل مرتبط با گرایش دانشجویان به روابط پیش از ازدواج در دانشگاه یزد. *رفاه اجتماعی*، ۱۳۹۱؛ ۲(۱۲): ۳۶۴-۳۳۹.

48. Feiring, C& Furman, W. C., When Love is Just a Four-Letter Word: Victimization and Romantic Relationships in Adolescence. *Journal of Child Maltreatment*, 2000; 5(4): 293-298.

۴۹- فرامرزی عالییه. بررسی اثربخشی افکار منطقی و آموزش درک متقابل ماهیت جنسیتی بر تغییر نگرش دختران (۱۸ تا ۲۴ ساله) نسبت به نحوه ی انتخاب همسر، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه علامه طباطبائی. ۱۳۸۵.

۵۰- یارباری، فریدون، کشاورزی، فاطمه و رسولی، علی. نقش باورهای فراشناختی و نگرش به روابط قبل از ازدواج در پیش بینی رفتارهای پرخطر نوجوانان. ۱۳۹۴؛ ۹(۲): ۳۳-۲۵.

۵۱- دلآور، علی. روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی. تهران. نشر: ویرایش. ۱۳۹۸.